

Feltárják a tömegsírokat

Slobodan Homen, a Köztársasági Igazságügyi Minisztérium államtitkára szerint a munka akár tíz évig is eltarthat

Az 1944 és 1946 között törvénytelenül kivégzett szerbiai lakosok tömegsírijainak feltárására hamarosan létrejön a szerb kormányon belül működő bizottság.

– Ez természetesen egész Szerbia területén működni fog, és feltárnak minden egyes

olyan esetet, amely az adott időszakra vonatkozott, és olyan személyek ellen követték el, akiket kivégeztek, lelőtték vagy halálos ítéletet hajtottak végre rajtuk, de mindezt nem előzte meg bírósági eljárás, tehát nem született ítélet az ügyükben – mondta Slobodan Homen.

Miskolci Magdolna

Magyarkanizsán a Tisza töltésének ezen a részén van a jelöletlen tömegsír

Bővebben a Hétvégében

Feltárják a tömegsírokat

Slobodan Homen, a Köztársasági Igazságügyi Minisztérium államtitkára szerint a munka akár tíz évig is eltarthat

Az 1944 és 1946 között törvénytelenül kivégzett szerbiai lakosok tömegsírjainak feltárására hamarosan létrejön a szerb kormányon belül működő bizottság. Ennek működéséről, szándékáról és a feladat elvégzésének módjáról kérdeztük Slobodan Homent, a Köztársasági Igazságügyi Minisztérium államtitkárát, aki jelenleg a legilletékesebb az adott témakörben.

■ Vajon a bizottság működése egész Szerbia területére vonatkozik majd? Konkrétan felkészültek arra, hogy Szerbia-szerte feltárják a tömegsírokat?

– A szerbiai kormány kötelezte a Köztársasági Igazságügyi Minisztériumot, hogy létrehozzon egy bizottságot, amelynek egyelőre azt az elnevezést adták, hogy az 1944 és 1946 között a szerb polgárok tömeges kivégzésének té-

intézményeket már felkértük, hogy tagokat delegáljanak a bizottságra – gondolok itt a kérdéskörben illetékes minisztériumokra, a Szerbiai Képviselőháza, az 1990-es háborúban eltűnt személyeket kutató bizottságra, valamint egészségügyi szakértőkre, hiszen a tömegsírok feltárásakor szükségünk lesz orvosokra, olyan szakértőkre, akik a DNS-elemzést elvégzik, a csontokat és a holtak maradványait azonosítják.

Az említettekén kívül természetesen a történészek is részt vesznek a kutatómunkában.

■ Hány tagja lehet a bizottságnak? Meghatározták ezt a számot?

– Nem. Egyelőre ott tartunk, hogy az említett intézményeket ér-

Slobodan Homen

Feltárnak minden egyes olyan esetet, amely az adott időszakra vonatkozott, és olyan személyek ellen követték el, akiket kivégeztek, lelőttek vagy halálos ítéletet hajtottak végre felettük, de mindezt nem előzte meg bírósági eljárás, tehát nem született ítélet az ügyekben

nyére és a tömegsírok feltárására létrehozott tanács. Nos, ez természetesen egész Szerbia területén működni fog, és feltárnak minden egyes olyan esetet, amely az adott időszakra vonatkozott, és olyan személyek ellen követték el, akiket kivégeztek, lelőttek vagy halálos ítéletet hajtottak végre rajtuk, de mindezt nem előzte meg bírósági eljárás, tehát nem született ítélet az ügyekben. Hangsúlyozom, igenis egész Szerbia területén megkezdjük a tevékenységet, és az említett két év alatt elkövetett összes megtorlás minden áldozatát fel fogjuk tární. Ez azt jelenti, hogy felkutadjuk a tömegsírokat, és minden felmerülő kérdésre keresni fogjuk a választ.

■ Tehát akkor a Vajdaság területén a magyar áldozatokat is számba veszik, és feltárják a sírokat?

– Természetesen így lesz. Alkotmányellenes lenne, ha egy ilyen határozat csak egy adott nációra vonatkozna, vagy egy adott területen érvényesítenénk azt. Még egyszer hangsúlyozom, a megtorlás áldozatainak a feltárása egész Szerbia területére és minden egyes polgárra vonatkozik.

■ Rendelkeznek-e olyan adatokkal, hogy hány magyar áldozata volt az 1944 és 1946 közötti megtorlásnak?

– Az adott pillanatban nagyon nehéz pontos adatokról beszélni, hiszen a bizottság megalakítása még nagyon kezdeti fázisban van, mondhatom úgy, hogy alakuló szakaszában van. Ha minden a terv szerint halad, csak szeptembertől kezd meg a munkáját a bizottság. Más országok gyakorlatára tekintve azt tapasztaljuk, hogy egy ilyen feltáró, kutató munka legalább 10 évet vesz igénybe, de volt rá példa, hogy ennél jóval hosszabb ideig tartott. Ha ez befejeződik, akkor tudunk majd konkrét adatokkal szolgálni. A mostani, nevezhetjük úgy, elsődleges becslések szerint, a történészek és más szakemberek kutatása alapján az adatok arról tanúskodnak, hogy Szerbia-szerte 60-80 ezer áldozatot végeztek ki az akkori rendszer emberei. Ezt a hozzávetőleges adatot az eddig feltárt dokumentumok alapján tudtuk megállapítani. Egyébként a jövőben a szemtanúk vallomásaira és az írásos bizonyítékokra tudunk majd támaszkodni, ez alapján áll össze a számunkra fontos kutatási dokumentum.

■ Azt lehet-e tudni, hogy kik lesznek a bizottság tagjai?

– Először is fontosnak tartom leszögezni azt, hogy a kormányon belül működő bizottságról van szó, de a bizottság mandátuma nem kötődik az adott kormány mandátumához, tehát egy hosszú távon működő, nem behatárolt időközben működő bizottságról van szó. Az illetékes

tesítettük, és felkértük őket, hogy jelöljék ki a képviselőiket, akiket ők a legjobbnak vélnék erre a feladatra. Az a célunk, hogy egy széles társadalmi konszenzus születessen ebben a kérdésben, és hogy mindenkit, aki érdemben tud segíteni, bevonjuk a munkába. Gondolok itt például a nemzeti kisebbségek képviselőire, de bárki másra, akik érdekeltek az ügyben, és segíteni kívánnak a tömegsírok pontos feltárása és az áldozatok azonosítása során.

Bajmokon egy akácia jelzi a tömegsirt

■ Ezek szerint a bizottság megalakulása még csak a kezdeti szakaszban van. Ennek ellenére várható az, hogy szeptemberben elkezd működni?

– Én nagyon bízom abban, hogy a szervezői munka szeptember elején megkezdődik. Különösen most, miután már egy másik bizottsággal – a Dragoljub Draža Mihajlović kivégzésének körülményeit feltáró csoporttal – megkezdtük az együttműködést. Nekik nagyon gazdag adattárunk van az 1944 és 1946 közötti megtorlásokra vonatkozóan, amelyet a kutatásaink során fel tudunk használni. Bízom benne, hogy a további alakuló tevékenység is gyors ütemben fog folyni, és mielőbb hozzáláthatunk a konkrét tevékenységhez.

■ VARJÚ Márta

